

Til Stortingets energi- og miljøkomité

INNSPILL TIL STORTINGETS BEHANDLING AV STATSBUDDSJETTET FOR 2022

Energieffektivisering og elavgift

I budsjettforslaget reduseres elavgiften (kap. 5541) med 1,5 øre/kWh. Dette gir et provenytap på om lag 0,8 milliarder kroner. Det svekker incentivene til energisparing. Redusert avgift er i tillegg et dårlig fordelingsmessig grep, da det gir alle forbrukere redusert avgift og dermed mindre penger til å støtte dem som sliter med høye strømpriser. Vi foreslår følgende:

- Dagens avgiftssatser videreføres.
- Enovas støtteordning for energisparing i husholdningene (kap. 1428) styrkes med 700 mill. kroner.
- Det innføres særlige tiltak overfor dem som rammes hardest av økte strømpriser, blant annet økt bostøtte og egne ordninger for leietakere.

Naturmangfoldsatsing

Det er særlig skuffende at budsjettforslaget ikke inneholder mer midler til helt nødvendige tiltak for å stanse artstapet og ta vare på naturen. Norge har ikke nådd ett eneste av de 20 Aichi-målene som skulle innfris innen 2020. Det mangler kartlegging av verdifull natur og konkret gjennomføring av nødvendige tiltak, som blant annet omfatter vern og restaurering av natur og intensivert innsats på redningsaksjoner for prioriterte arter og utvalgte naturtyper.

For å ta igjen et stort etterslep og møte nye utfordringer trengs det et kraftig løft i bevilgningene. Som en start på dette må det til naturmangfoldrelatert arbeid settes av minst 1366 mill. kroner ekstra utover forslaget fra Solberg-regjeringen til følgende:

- Miljødirektoratet, driftsutgifter (kap. 1420 post 01): 50 mill. kr
- Tiltakspakka for Oslofjorden (kap. 1420 postene 22, 66 og 85): 90 mill. kr
- Statlige vannmiljøtiltak (kap. 1420 postene 22 og 70): 50 mill. kr
- Restaurering av natur (kap. 1420 post 38 samt nytt restaureringsfond): 250 mill. kr
- Miljødata (miljøovervåking og naturkartlegging) (kap. 1410 post 21): 145 mill. kr
- Artsdatabanken (kap. 1411): 50 mill. kr
- Prioriterte arter og naturtyper (kap. 1420 postene 21 og 82): 100 mill. kr
- Verneplaner og verneområder (kap. 1420 postene 32–34): 30 mill. kr
- Skogvern (kap. 1420 post 35): 500 mill. kr
- Miljøkompetanse i kommunene (ny støtteordning: Natursats): 100 mill. kr
- Driftstøtte til Forum for natur og friluftsliv (FNF) (post 78): 0,5 mill. kr

Marin forsøpling

Posten (kap. 1420 post 71) er foreslått redusert med 20 mill. kroner i forhold til 2021. Disse midlene er foreslått omdisponert til andre gode formål på Miljødirektoratets budsjett. Vi støtter disse satsingene, men ber om at dette skjer gjennom at det bevilges friske midler. Det må derfor bevilges 20 mill. kroner ekstra for å opprettholde innsatsen på marin forsøpling.

Kutte miljøskadelige subsidier (kap. 1149, 1150, 1810 og 1830)

På OEDs budsjett (kap. 1810 post 21) er det satt av midler til blant annet studier, analyser og geologisk kartlegging av kontinentalsokkelen, herunder petroleumsressurser og mineraler på

havbunnen. Vi ber om at bevilgningen til denne posten reduseres med 50 mill. kroner. Det grønne skiftet tillatater ikke ytterligere kartlegging av petroleumsressurser med tanke på utvinning. Videre må naturkonsekvensene av gruvedrift på havbunnen klarlegges *før* det kan være aktuelt med gruvedrift der.

Videre bør midlene til petroleumsforskning overføres til forskning på grønn omstilling og fornybar energi. Forskningsmidlene til PETROMAKS 2, DEMO 2000 og PETROSENTER (kap. 1830 post 50) tilsvarende 295 mill. kroner bør strykes.

Vi nevner også kort at LMDs budsjettforslag (tilhørende næringskomiteen) inkluderer subsidier til bygging av skogsveier, hogst i vanskelig terreng samt blant annet planting og gjødsling av skog (kap. 1149 postene 71 og 73 og kap. 1150 post 50) og ber om at disse miljøskadelige subsidiene reduseres med til sammen 126 mill. kroner.

Klimatiltak og klimatilpasning

Det er positivt at tilskudd til klimatiltak i kommuner med Klimasats videreføres (kap. 1420 post 61), men det trengs mer penger til denne posten samt til klimatilpasning. Vi foreslår 250 mill. kroner ekstra til dette formålet.

Endre romertallsvedtak V

Romertallsvedtak V, slik det er lagt fram av Solberg-regjeringen, vil videreføre en politikk for å sementere Norge i en sårbar og forurensende oljeøkonomi. Vi foreslår derfor følgende tilføyinger (understreket) og strykninger (øverstreket).

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2022 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning, eller utgjøre en risiko for særlig verdifulle og sårbare områder, klima og miljø.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 5 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet i prisscenarier hvor verden når 1,5 grader og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

Avgiftsmessige forslag som også er spilt inn til finanskomiteen:

CO₂-avgift

CO₂-avgiften (kap. 5508 og 5543) skal ifølge klimaplanen økes til 2000 kroner/tonn (i 2020-kroner). Raske utslippskutt gir større effekt i karbonregnskapet enn utslippskutt som utsettes. Naturvernforbundet ber derfor om at CO₂-avgiften økes til 1000 kroner/tonn i 2022 (inkludert kvotepliktig sektor som i dag betaler CO₂-avgift). Vi anslår provenyeffekten til om lag 2,9 mrd. kroner (korrigert for skattefradrag i petroleumssektoren). Økt CO₂-avgift bør kombineres med en tilbakebetalingsordning til lavinntektsgrupper.

Vi vil sterkt understreke at økt CO₂-avgift ikke må resultere i at andre miljørelaterte avgifter reduseres. Vi støtter derfor Solberg-regjeringen i at veibruksavgiften ikke må settes ned. Det er også riktig å opprettholde full CO₂-avgift på biodrivstoff utenom omsetningskravet. Omsetningskravet er den beste måten å styre volumet på, uten subsidiering og med muligheter for å stille strengere miljøkrav.

Merverdiavgift på reparasjoner

For å fremme overgangen til en sirkulær økonomi trengs det virkemidler som gir mer reparasjon og gjenbruk. Et enkelt virkemiddel vil være å fjerne merverdiavgiften (kap. 5521 post 70) på reparasjon og utleie av klær og sko, tur- og sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk, altså innføre nullsats. Dette bør komme i statsbudsjettet for 2022, og provenyeffekten anslås til minus 0,6 mrd. kroner.

Avgift på deponi av mineralske masser (NY)

Naturvernforbundet foreslår en ny avgift som kan bidra til å redusere det store avfallsproblemet og de store arealinngrepene fra bergindustrien. Avgiften må utformes slik at den fremmer både alternativ bruk av overskuddsmassene samt driftsformer som gir lite avfall til ytre deponi. Dette vil gi mindre naturinngrep og klimagassutslipp samt en bedre ressursutnyttelse. Vi foreslår en ny miljøavgift på deponi av gruveavfall på i gjennomsnitt 50 kroner/tonn, som vil kunne øke provenyet med om lag 0,5 mrd. kroner på årsbasis. En slik ny avgift må utredes nærmere med tanke på innføring fra 1. juli 2022 gjennom revidert statsbudsjett.

Materialavgift på emballasje (NY)

Naturvernforbundet foreslår en materialavgift på plastemballasje. Denne skal bidra til å redusere bruken av jomfruelig plast og øke etterspørselen etter resirkulert plast. Avgiften skaleres ned ved innblanding av resirkulert materiale i nytt produkt. Nivået på avgift og skalering bør utredes videre. Det samme gjelder eventuelt behov for midler til å drifte et helhetlig plastregister i en overgangsfase, inntil kostnadene inngår i produsentansvarsordningene. Dette bør skje raskt, med tanke på implementering fra 1. juli 2022 gjennom revidert statsbudsjett.

Avslutte oljeskattepakka (kap. 5507)

Oljeskattepakka (petroleumsskatteloven § 11) vedtatt av Stortinget i juni i fjor fører til store provenytap og muliggjør at samfunnsøkonomisk ulønnsomme prosjekt blir realisert fordi de er bedriftsøkonomisk lønnsomme etter skatt. Vi ber derfor om at ordningen avsluttes ett år tidligere enn planen, altså at petroleumsskatteloven § 11 endres slik at fristen for innlevert PUD blir 1. januar 2022.